

ЊИВА

Ратарски недељни лист.

Број 49.

5. дец. (22. нов.) 1915.

XVIII. год.

Претплата је: 3 круне на целу годину.
Издаје сваке недеље.

Уредништво и наклада «Њиве» је:
Budapest, Egyetem-utca 4.

Издаје и на мађарском, словачком, рушњачком, румунском и немачком језику.

Род овогодишње жетве.

Ми смо у своме ванредном броју од 1. нов. о. г. саопћили газдама све што им ваља знати и урадити са родом овогодишње жетве. Пошто се у владиној наредби означају термини које нико не сме пропустити, то ћемо поновити све оно што треба да знају и ураде кад им овај број листа нашега дође до руку.

Рекосмо, да од 1-ог новембра о. г. почевши нико не сме ни продати ни купити у целој нашој држави жита, ражи, наполице, јечма и зоби, до ли само Деоничко Друштво Ратних Производа (Haditermény Részvénytársaság). Ово Друштво имаде у свима крајевима своје поверенике, па кад газда прода овом поверенику своју храну, вреди као да је продао самоме томе Друштву. Ова продаја из слободне

руке а по максималној цени трајала је до 25-ог новембра, а до 28-ог новембра ваљало је да сваки газда пријави код Опћинскога Поглаварства колико ко имаде залишног жита, ражи, наполице, јечма, зоби и брашна, колико је од тога већ продато а не однешено, колико је од те залихе још његово, а колико ће му од тога требати за његове кућевне и економске потребе — те према томе кад се све ово срачуна, колико му је управо цела његова залиха.

Ова су два рока, дакако данас већ прошла, па се надамо, да су газде у своме рођеноме интересу учиниле све оно, што је ваљало да учине.

Како дакле сада стојимо?

Опћинском Поглаварству зато треба пријавити залиху овогодишње жетве, јер Опћинско Поглаварство ваља да

пошаље пријављену целу залиху писменим извештајем у Будапешту Друштву Ратних Производа да Влада већ сада из ових извештаја сазна, колико и где имаде у нашој држави жита, ражи, наполице, јечма, зоби и брашна. Ну како Влада до крајње нужде не жели да ико има штете, то наредба владина каже и то, да свако може и до 25. децембра о. г. пријавити Друштву Ратних Производа продају својих залиха хране било да то пријави непосредно писмено, било преко свога Опћинскога Поглаварства. Друштво ће до 25-ог децембра купити и преузети пријављену залиху хране по максималној цени. Али после 25-ог децембра престаје свака продаја и свако куповање. Од овога дана узима се да је свака залиха реквирирана, узапћена; газда је не сме ни продати, нити употребити, него је мора сачувати и Друштву Ратних Производа за 4 круне по метерценти јефтиније од максималне цене предати. То значи укратко ево ово: после 25. децембра не пита те нико дајеш ли или не дајеш, него ако не ћеш људски, оно ће оружана сила да однесе залиху твоју и на државне и војничке цели.

Ко је до 28. новембра поштено и верно пријавио колика му је залиха, добива још максималну цену; али ко је хтео да омахне, тај ће рђаво проћи: претеке или залиху ће му однети власт са 4 круне по м. центи

јефтиније, а оно што је затајио и посакриво, то ће му узаптити, не ће му за то ништа платити, него ће га још затворити, те ће још и унуцима му бити при образ са тога, што им је деда седео у бајбоку.

Чујем, да се неки газда одао на ћорав посао да копа на својој земљи житну јаму, да у њојзи сакрије и сачува своју [залишну храну, бајаги ће је на пролеће много скупље продавати. Та сваки тај мудријаш нека се сети оне српске пословице: «Заклела се земља рају — да се сваке тајне знају!» И још и оних других: «Изаће свако дело на видело!» — И «Ко зло ради — горе дочека». Нема тога што се данас не може прокљувити и дознати. Ко мисли да је он мудрији од осталог света — тај ће ту своју обману платити и губитком своје личне слободе и са осетљивом глобом. Дакле боље с миром, него с чиром!

Још имамо и то да споменемо: да се Владина наредба односи исто тако и на залиху пасуља, грашка и сочива и да за исто зрневље вреди оно исто, што и за жита. Али је Влада изнимно дозволила: да се и од сада сме на пијаци продавати на мало и пасуљ, и грашак, и сочиво, и да се та зрна могу продати и оним местним трговцима, који их продају у месту на мало. Још ћемо и то напоменути, да до 28. новембра има да пријави своју залиху само онај, који имаде од тога зрневља више од 30 кила. Имамо још и то да кажемо, да ако Друштво Ратних Производа не преузме свој куп за 30 дана од дана

којег је купило храну — да оно онда од 1-ог јануара плаћа за сваку метерценту још 20 филира чуварине.

Позивљамо још и последњи пут наше газде, да у своме рођеном интересу пазе на све ове наредбе и да их тачно изврше. Нека још једном пажљиво прочитају онај ванредни број нашега листа, у којем смо све ово тачно објаснили. Ко је забацио тај ванредни број, нека нам пише, па ћемо му га поново послати.

Новије владине наредбе.

Државна Влада издала је прошлих дана више изнимних наредаба, од којих доносимо следеће по нас важније :

Обласне цене товне крме.

Влада је издала наредбу, у којој је утврдила највише цене оних обртних производа и отпадака, који служе за исхрану и то: по метарској центи чисте тежине,

погача од ланена и сунцокретова семена 38 круна;

погача од бундевина семена 43 кр.: шећерни сируп (такозвани мелас) 18 круна;

сушени комад репе 22 круне;

кукурузне оплачине из фабрика жесте 32 круне;

кромпирне оплачине из фабрика жесте 19 круна;

сушена пивска комина 26 круна.

Ове цене треба разумети заједно са трошковима отпреме и утоваривања на постајама за истоваривање, код сирупа од шећера заједно са

трошковима пуњења бурета. Цене се у готовом плаћају. Обласне цене су ступиле у живот 20-ог новембра. Од овога дана је строго забрањено продавати горње производе по већој цени од максималне цене. Сви су уговори и погодбе које се противе овој наредби без вредности.

Отпремна исказница.

По новијој министарској наредби мора свако, под претњом казне, тражити од надлежне првостепене управне области (фесолга, капетан полиције, сенат) отпремну исказницу за слање на жезљезници, лађи или стројним колима, погача од сунцокретова и ланена семена, шећерног сирупа, сушене оплачине и комине. Сушени одресци репе се могу отпремати само на дознаку Мекињарског Средишта или дозволу министра пољопривреде.

Дописивање са ратним заробљеницима.

Звање за старање ратних заробљеника поново упозорава публику, да при дописивању са ратним заробљеницима употребљава само оне дописнице, које је звање издало за поједине државе. На пример, није слободно писати у Италију на дописницу, која је одређена за заробљенике у Русији или Србији. Цензура ће у непријатељској земљи само оне прописно остављене дописнице пропустити, које су одређене за преписку са заробљеницима дотичне државе и које су обележене са ознаком исте државе (Russie, Serbie, Italie).

КРОНИКА.

Огледало светскога рата.

Србија је готово цела освојена. Остао је неосвојен још само онај планински руб дуж границе Црне Горе и Албаније. То је пуст крај без села и вароши и не вреди више оне крви, која ће се њега ради даље пролевати. Србији нема спаса ни од тих бојева.

Бугарска војска спречила је, те се француска помоћна војска не може да састане са остатцима српске војске нигде. Зато је француска војска у бојевима са Бугарима претрпела тако грдне губитке, да не ће моћи даље више војевати.

Талијанци су на великим јадима. У своме беснилу су бомбардовали и запалили варош Герц. Из дана у дан све се већма шири по Италији неодрљива жеља, да се закључи мир, па тај се не ће закључити, док Италија не призна, да је побеђена.

На руском и на западном бојишту готово се ништа не догађа. Све су очи упрте непрестано на Балкан, све то чека да се Србија сасвим освоји.

Мађарска Газдинска Задруга образује бесплатно сеоске задруге, газдинске кругове и арендашка друштва и даје бесплатна савета у свима задругарским пословима. Земљоделцима даје бесплатна упутства при куповању земље, те држи исказ земаља, продаваца и купаца. Ко је рад земље да куши или да прода, нека ту своју намеру јави Мађарској Газдинској Задрузи. Адреса је ова: Budapest, IX., Üllői-út 25. szám.

Вино од јабуке.

Не дају све врсте јабуке добро и мирисаво вино. За прављење јабуковаче најбоље је употребљавати јесенске јабуке. У овима има више сока, него у зимским.

Ко хоће да прави јабуковачу, тај мора нарочито пазити, да му јабука честито сазре. Ако јабука још није честито сазрела, онда је треба руком брати и слагати је на поњаве, које морају бити прострте у сувом и видном простору. Од јабука, које смо обрали, не треба одма правити јабуковачу. Добро их је две недеље дана држати у коморици. Рђаве и црвљиве јабуке не употребљавајмо за вино. Таке се, ако нису за јело, дају само свињама.

На чистоту се такођер мора много пазити. Чорба је у јабуци осетљива, сваки мирис и прљавштину прима у себе, те прокисне и уплесиви се.

Ако јабука тешко пружа сок, онда је треба грувати. Пазимо, да се не укисели. Потребно је, да кљук покријемо са даском, на којој има руница, јер ће се тим спречити развијање гљивица, које изазивају укисељавање.

Испећену чорбу треба у буре сасути. Буре се не сме сасвим до горе напунити. Док буде трајало нагло врење, буре треба у подруму држати.

Из заробљеничкога табора у Егеру: Изглед табора.

Када пређе бучно време и када се слегне дрождина, почиње атакање вина.

Оточено се вино не сме сасути у насумпорисано буре. Буре пре употребе треба са врелом, а потом са ладном водом добро пропрати.

Оточено се вино исто тако пуни, као и обично вино.

Јабуковача се може и годинама одржати у добро затвореним боцама, ако исте држимо на ладном и сувом месту.

Кус јабуковаче је особито добар, а са здравственог гледишта особито се препоручује малокрвним особама.

Нов начин одбране против балабана.

Двапута више морају наше газде обраћати пажњу на негу коња, јер је нарочито сада, од како је много коња у рату, нужно очувати наше коњарство, које је до сада уживало светски глас.

Балабан је и до сада силно пустошио наше коње. Једна новија мини-старска наредба најстрожије одређује начин, како се најлакше може на пут стати ширењу балабана. Овом се наредбом ставља много у дужност месним областима и ветеринарима, но успеха ће само тако бити, ако их

у њихову раду и саме газде буду савесно помагале.

Наредба је у свакој општини извешена, те је свако може прочитати и проучити.

Најважније ствари ћемо из наредбе и ми истакнути и не ћемо пропустити а да не упозоримо наше газде на места, на која морају нарочиту пажњу обратити. Чим је марвени лекар, након уобичајеног прегледа крви, утврдио балабан, оболело се живинче мора оделити од здраве и сместа уништити. Где се прегледом још није коначно утврдио балабан, ту се мора оболело живинче и након 21 дана држати одељено, затворено. Овај се затвор може тек након треће новије пробе подигнути.

Животиње које имају балабан или су сумњиве да исти имају, не смеју бити употребљаване на потрошњу. Болест нисмо у стању ми сами утврдити, јер се иста кроз дуже време притаји у плућима оболеле животиње. У овоме се погледу морамо ослонити на ветеринара, јер само он може утврдити, да ли је животиња болесна. Пошто је ова болест врло прилепљива, то се оболело живинче мора сместа оделити од здраве марве и сва се њена опрема и оруђа морају спалити. Цела се штала, као и одело коњушара мора често раскужити.

Ако све ово будемо озбиљно одржали, мало ће нам спасти број коња, а да у том правцу делујемо, то нам је прва дужност, јер су данашње прилике за сточарство тешке,

О храни биљака.

Биљка само онаку храну прима, која се претходно у води раствори. Ову усисне у себе с помоћу финих и танких коренова. Вода и храна доспеју у лишће; вода се одатле испари, а храна онде остане. Биљка понајвише треба нитрогена, фосфора, калија и креча. Ова творива она извлачи из земље и употребљава их за своје развијање. Ако је ових творива много у земљи, онда ће се биљка добро хранити и развијати. Ако ли нема ових творива доста у земљи, онда ће се биљка рђаво развијати, закржљавити ће и мали ће род дати.

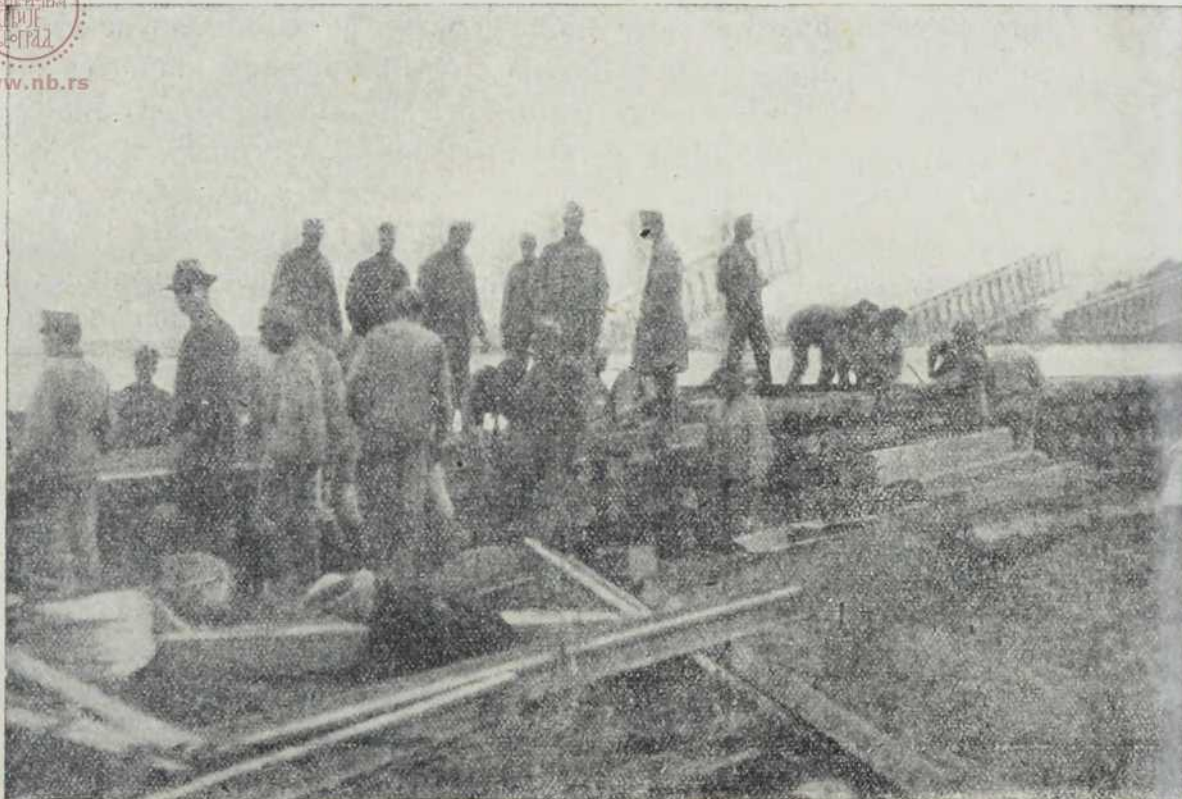
Када је биљка ова творива усисала, не размешта их подједнако по свим деловима свога организма. У лишће и стабљику меће калија, а фосфор употребљава на прављење семена. Према томе цбунасте биљке требају нарочито калија, а оне биљке, које семенасте род дају, требају највише фосфора.

Из овога излази, да се добар усев може постићи само на онаком земљишту, које има много фосфора. Ако земљиште има много калија и нитрогена, онда ће се биљка разбокорити и имати ће јаку стабљику, али зрна не ће бити. У нашој је земљи обично мало фосфора, јер се из земљишта извуче много фосфора, који је потребан на стварање зрна. Пошто ми са зрном не хранимо наше животиње, то се из истога и не прави ђубре, те се услед тога фосфор и не може у земљу повратити. Ми наше жито и раж продајемо, те на тај на-

чин врло много фосфора износимо из наше привреде. И у стајском ђубрету је зато мало фосфора, што не хранимо нашу марву са зрном, него га продајемо. Не губимо много фосфора само у зрну, него га губимо и у нашим животињама. За стварање и развијање костију јако је потребан фосфор и тако са сваком животињом коју продамо, губи наша привреда њој потребни фосфор.

Биљке требају нарочито ове четири врсте храњивих творива: креча, калија, фосфора и нитрогена. Сваки газда треба да пази, да у земљишту које обрађује, буду заступљене све ове врсте храњивих творива. Само ће онда моћи рачунати, да ће му усев добар бити, ако му биљка не мора ниучем оскудевати.

Најлакше је са кречом. Њега већином доста има у сваком земљишту, те није потребно баш нарочито се старати о надокнади. — И калија и нитрогена има у довољној мери наше земљиште, јер га ђубримо са стајским ђубретом. — Но врло често нема наша земља доста фосфора, те зато мора наш газда нарочиту пажњу обратити на ту околност. Фосфор се мора надокнадити. Њега мора бити у довољној мери, јер без њега нема честитог усева, нема потпуног успеха. То се може постићи једино са употребљавањем вештачког ђубрета, које има у себи фосфора. То је сумпорфосфатно вештачко ђубре. Ко исто употребљава, тај је накнадио фосфор, којег нема у довољној мери стајско ђубре и тим је осигурао себи честит усев.

1. Грађење жељезнице крај Саве. — 2. Мост за нужду између Земуна и Београда. — Немачки војници на савској обали у Београду. — 4. Порušена кућа у Београду.

Немачки цар у Бечу. У прошли понедељак походио је немачки цар Виљем Његово Величанство краља нашега у дворцу Шенбруну, крај Беча, где га је наш краљ врло усердно дочекао — а цео Беч радосно поздравио. Новине јављају тим поводом: да је немачки цар желео да на један дан походи Његово Величанство краља нашега, јер се није са Њиме састао од почетка овога великога рата и да му, у ово знаменито време, када се немачка и аустроугарска војска заједнички тако силно боре и славно побеђују, стисне пријатељску десницу. Немачкога цара је на жељезничкој станици у Пенцингу пре подне дочекао и исто тако у понедељак у вече испратио наследник престола надвојвода Карло Франц Јосиф.

Избор престоничких чиновника. При зановљеном избору опћинских чиновника наше престонице изабран је др. Младен Мађаревић, дојакосњи главни физикус, поново једнодушно за шефа престоничког здравственога звања са тако бурним одушевљењем, каквога не памте ни најстарији скупштинари. Др. Младен Мађаревић је заиста поднео велику жртву, што се и крај порушенога здравља свога поново примио, да и даље носи о себи велики терет брига и одговорности за јавно здравље у престоници. — За варошкога сенатора изабран је поново Јован Пиперковић, некадањи питомац Текелијиног Завода.

Одликовање. Барон Бела Хазаји, заставник домобранских хусара, син нашег домобранскога министра, који је преболно своју тешку рану, вратио се поново на ратиште, на којем је био пролетос добио одликовање витешке колајне првога реда, одликован је сада поново сребрном витешком другога разреда. — Наши домобранци добили су у овоме рату 15 хиљада витешких колајни. Наиме код домобранских пешака добило је њих 97-орица златну колајну; њих 1438-орица бронзану колајну I-ог разреда; њих 5047-орица II-ог разреда; и 3876-орица бронзану колајну — дакле је свега одликовано 10,803 пешака. Код домобранских хусара добило је њих 19-орица златну колајну; њих 249-орица сребрну колајну I-ог разреда; њих 780-орица II-ог разреда и 568-орица бронзану колајну; укупно је одликовано 1600 хусара. Код домобранских топџија добило је њих 7-орица златну; њих 125-орица сребрну I-ог разреда и 499-орица II-ог разреда; њих 477 бронзану колајну свега је одликовано 1308 топџија. При осталим домобранским постројбама подељено је 146 златних колајни; њих 2222 сребрну колајну I-ог разреда и њих 7671 II-ог разреда и 6110 бронзаних колајни — укупно 15,532 одликовања.

Допуст машинистама и ложачима. Преузвишени г. барон Имре Гиљаљ, министар пољопривреде, договорио се са ратним и домобранским министром, те је по великим жупанима јавио газдама, који имају у својој служби машинисте и ложаче при парним и моторским плуговима, да ти машинисти и ложач, икад им истече добивени допуст, могу до даље наредбе остати у својим службама.

Поскупели лекови. Преузвишени госп. Ј. Шандор, министар унутрашњих послова, подигао је наредбом својом цену лекаријама, због ратних прилика.

Проналасци. У Немачкој су пронашли, да се са самлеженом папуриком добија добра храна марви. За метерценту тога новог брашна плаћа се 28 круна. Ваљало би и код нас пробати ту нову храну као дометак нићи наше стоке. — Кажу наши људи — да не ће гром у коприве, а то ће рећи, да

коприва ама баш ништа не вреди. Но није тако. Како је памук, конопља и лан скочио у цени — огледаше у Немачкој неки, да праве платно од копривинога влакна. Огледи су добро пошли за руком, па сада граде Немци копривиначке фабрике.

Не увијајте пакове у новине. Ко пише пакете поштом, а нарочито на ратишта, нека не увија робу у новине, јер се новине цензуришу и то задржава уручивање пакета.

Читуља. На бојноме пољу у Руској Пољској погинуо је јуначком смрћу заставник Паја Петровић, син првенац велемнога г. Николе Петровића, народнога посланика из Ст. Пазуве. Млади заставник је два дана пред смрт своју за јуначко држање одликован сребрном колајном. Био је истом 20 година стар, ванредно даровит, леп и мио младић, на кога су тужни родитељи и њихови пријатељи велику наду полагали. Покојник је био свршио вишу трговачку школу у Земуну и спремао, да се усаврши у трговачкој и привредној струци у страним земљама.

Књижевна вест. Изашао је из штампе „Пријатељ Народни“, први српски календар за год. 1916. Повећан је и велик је седам табака велике осмине, а доноси уз поучну и забавну садржину још и 32 лепе слике из данашњег рата. — Уредио га је и ове године Чика-Стева. — Цена му је 60 филира и поручује се у Наклади Франклиновога Друштва (Budapest, Egyetem-utca 4.).

Састанци за нашу потпорну благајницу. Врло нагло расте број оних, који су похитали да осигурају себе и своју породицу код радничке потпорне благајнице. По свима крајевима уземљи прже се састанци, на којима се држе соучна предавања о користима потгорне благајнице и тим приликама де уписују за чланове врло многи, који мисле и на сутра, на своју будућност.

Попис саоница. Министар домова је послао наредбу жупанијама, у којој им саопштава, да ће се ратно водство, на основу закона о изванредним мерама, послужити са потребним саоницама. — Зато позива поджупане, да се постарају, да на њиховом подручју буду пописане: све ручне и товарне саонице.

ЗАБАВА

С о л у н.

Пламен светскога пожара стао је лизати и по Солуну, па ће по свој прилици одавде да захвати оне балканске земље, до којих пожар досад није допирао.

У дну великог морског затона, куда су намерили превозни бродови четворнога савеза, успиње се град у облику тераса, па гледан из луке, налачи на врт, којему је загасито зеленило сликовито начичкано белим кућама са црвеним преповима на крову. Својом се виткошћу истичу минарети, који с красним пинијама и чемпресима дају граду ванредан, готово чаробан изглед. Попут огромног змаја, што чува улаз у град, лежи у луци огромна и широка кула, којој су догађаји тамне прошлости дали име «Крваве куле». Постанак ове грађевине сеже у доба Млечана, који су је подигли као знак своје моћи и господарства над Левантом.

Дах средњег века осећа се у Солуну размерно врло слабо. Модерно је време и овде зарезало дубоке бразде. Оријентални значај задржале су само неке градске четврти. Али се по неким рушевним здањима из XVI, па и из XV. века, разабера остатак бурне солунске прошлости. С тешком муком држе се ови кућерци, којима су прозори обијени решеткама. Готово свака од ових кућа носи балкон, који задира далеко у улицу, да се скоро дотиче балкона супротне куће. Но ове уске и тамне улице оживљава дрвеће и цвеће

Солун: «Вардарска капија».

које се пробија између свих кућа, па онда чесме (извори), које својим једноличним мрморењем изазивају пред тобом комадић средњег века.

Особито је лепо врлудати овом старом четврти под вечер, кад се спусти сутон. Онда се овде развија живахан јужњачки живот, па у препуним каванама и продаваоницама лимунaде завлада загушна бука. Необичан дојам појачава чудна мешавина свих

могућих балканских раса. Но највише има Грка, Турака и Жидова. Жидови чине највећи постотак града, који може имати око 190,000 душа. Ови солунски Жидови, који већ много векова играју најзнатнију улогу у трговачком животу града, потомци су оних шпањолских Жидова, који су за време инквизиције изагнани из Шпањолске, те су се склонили у Турску. Зову их «Сефардимима». Говоре посебним језиком, наиме шпањолским

дијалектом XV. столећа. Додуше је још за времена апостола Павла била позната жидовска опћина у граду «Тесалонаца», али су бројчану надмоћ стекли Жидови (бити ће их данас око 80,000) тек иза шпанског изгона.

«Салоники», како га данас зову Грци, на сеобина је хеленска, па је готово два столећа био бедем хеленизму. Град се у првом почетку звао «Терма», а до четвртог века пре Исуса врло се ретко спомињао. Град се почео развијати тек под македонским краљем

Виа Егнација, што је за римскога господства водила од Дирахија (данашњег Драча) у Бизант. Нови римски господари показивали су се свагде на истоку пријатељима и заштитницима хеленским, па су се на тај начин грчки градови могли мирно развијати. То се може рећи нарочито за Тесалонику. Многе сјајне грађевине из античког времена оставиле су трагова до дана данашњег, ма да се тешко може разазнати баш оно место, које је још до почетка XVIII. века између свих градова хеленских — поред Атине —

Солун: Цамија Аија-Софија.

Касандром. Као што су сви владари, који су се поводили за Александром Великим, био је и овај Касандро градитељ у великом стилу. Стару Терму преградио је из темеља, те ју назвао у част своје жене, сестре Александрове, «Тесалоником». — Друга предаја о пореклу имена тврди, да је Филип II. Македонац дао граду име, кад је победио Тесалонце. Било како му драго, град Тесалоника, постао је поради ванредно повољног положаја врло брзо једним од најбогатијих и најзнатнијих трговинских онога краја. Кад су Римљани год. 146. пре Исуса освојили Македонију, ударио је њихов намесник овде своје седиште. Ова је резиденција уједно била средиштем и главном обраном велике цесте, познате под именом

сачувало највише грчких старина. Али још и данас има Солун доста леп број прекрасних грађевина. На ономе месту, где се данас диже «Вардарска капија», стајао је некада триумф цара Августа, а Афродитин храм данас је турска мошеја Ески-Цамија. Хришћанство је врло рано продрло у Солун, како доказују два писма, што их је апостол Павло управо «на Солуњане».

Течајем векова упили су Грци римски елеменат, па је римско царство онде постало бизантским краљевством. У овој новој грчкој држави био је Солун један од најчвршћих бедема цивилизације. Са свију страна нападали су та. С копно нападали су непрестано Бугари на овај грчки емпориј, а у луци су

се врло рано стале јављати гусарске броднице азијских Мослима, претходника турских. — Успркос томе одржао се Солун, а с тиме и хеленство у Македонији. Тек у XIII. веку као да је хеленство овде прегажено, али солунски грађани нису се приволели ни славенском ни турском царству, него западњачком. француски и талијански пустошници освојили су Цариград год. 1204. под именом «креташа». Тако је и Солун пао под власт грофа Бонифација де Монтферат, који је посео Солун, те мислио од Македоније учи-

се домогну Грци и Цариграда, тако да је на тај начин старо грчко царство било рекреирано у потпуном опсегу. Године 1423. домогоше се града Млечани, али ни они не могуше очувати Солуна пред најездом Турака, који провалише у Европу, те нови господари уђоше у град дне 29. марта 1430.

Велике грчке цркве мораше се превратити у мошеје, као на пример Аија Софија солунска, која је у уметничком погледу знатнија и од саме истоимене мошеје у Цариграду. Украшена је најдивнијим антикним

Солун: Морска лука.

нити француску краљевину. Али је његова слава трајала само три године. Нови краљ паде у боју с Бугарима, који никако нису хтели ни чути о француском господарству као ни о грчком.

Год. 1222. опет освоји Солун епирски кнез Теодор, те се крунисао бизантском царском круном. Солун остаде његовом престоницом, догод су Французи седели у Цариграду. На тај начин је стари Солун у току променеиве историје имао двадесет година част међу својим зидовима чувати и једнога цара, гореспоменутога Теодора, а касније његовога сина Ивана.

Касније се европска грчка држава солунска удружила с азијском Никејом, а коначно

мозаиком. Сlike у кубету представљају вознесеније Христово. Изнад главног жртвеника налази се други драгоценији мозаик, који представља Богородицу седећи на престолу с Исусом у наручју.

Но и за време толерантног турског господарства остао је Солун имућан трговачки град грчкога значаја, којему се касније у XVI. веку, усељивањем шпанолских Жидова знатно променило лице.

С балканским ратом прешао је Солун поновно у руке Грка, који су 10. новембра 1912. ушли у град, пошто се турска посада два дана пре предала тадашњем наследнику престола Константину, а данашњем грчком краљу.

КОВЧЕЖИЋ.

Господарска снага наше монархије.

Господарско деловање и финансијалну снагу наше монархије предочују ови бројеви:

Развој пучанства.

	Аустрија	Угарска	Укупно
1880.	21.982,000	15.739,000	37.721,000
1890.	23.708,000	17.464,000	44.172,000
1900.	25.922,000	19.254,000	45.176,000
1910.	28.325,000	20.886,000	49.211,000
1915.	29.500,000	21.700,000	51.200,000

У задњих 35 година порастао је дакле број пучанства у монархији за 13 1/2 душа.

У свим овим годинама опажамо доста велики губитак, који је настао иселењем. Год. 1912. изнашао је укупни број иселењеника: 247,500 душа.

Развитак државних жељезница у монархији.
(На темељу прорачуна.)

	Аустрија	Угарска	Укупно
	милијона круна		
1880.	796.6	479.2	1275.8
1890.	1097.6	710.6	2808.2
1900.	1585.8	1060.3	2646.1
1910.	2727.7	1672.5	4400.2
1914./15.	3461.0	2264.2	5725.2

Издатци за државни дуг и у заједничке сврхе (војска и морнарица) у Аустрији.

Државни дуг. Издатци зајед. сврхе
к р у н а
на главу пучанства

1880.	10.36	7.18
1890.	12.34	5.14
1900.	13.07	5.27
1910.	17.00	6.70
1912.	16.93	10.03

Поредба државних прихода задњих трију деценија доказује, да монархија у господарском развоју велику снагу поседује. Нико

неби г. 1880. могао предвидети, да ће наши државни дохотци временом толику висину досећи.

Овај на поједином држављанина отпадајући терет државног дуга и државне обране показује развитаку у подносљивим границама.

Одговорни уредник: ЧИКА-СТЕВА.

Издаје: Franklin-Társulat,
Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.

ОГЛАСИ

Ако нас леђа боле протрајајмо их са Федеровим «Елза Флуидом», који болове ублажава. После тог се човек изавредно осећа 12 стаклади франко стаје 6 К. Има преко 100.000 захвалница и лекарских препорука. Апотекар Feller V. Jenő Stables, Centrala 31 (Zagreb m.). Увек је добро имати у кући неколико стаклади «Елза Флуида». 5643 (8)

Огласи се примају у наклади

ЊИВЕ

Budapest, IV., Egyetem-u. 4.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Преплатна је цена недељном, илустрованом, ратарском листу Њиви само 3 круне годишње. Поред ове малене претплатне цене добивају наши поштовани претплатници календар на дар, као божићни поклон Њивин — читаоцима.

Кад смо пре седамнаест година основали ратарски недељни лист Њиву нагласили смо: да смо ради да листом овим по јефтину цену уносимо у српску ратарску кућу здраву и корисну поуну, да забавним начином поучавамо српскога ратара корисноме знању и умењу — зарад његова свестрана напретка а у времену, у коме се свако живи отима да напредује. — Прелистајте нашу Њиву од године 1898. па до данас, па ћете се уверити из сваког ретка: да смо се поштено трудили, да се приближимо циљу, који смо истакли. Велики и неочекивани одзив, којег је стекао лист наш међу српским ратарима за ових седамнаест година излажења свога ободрава нас, да прионемо из све снаге и даље: да наша Њива буде из дана у дан све боља и лепша, а тиме српскоме ратару милија. — У то име излазиће Њива и од сада са овим подесним насловом сваке недеље једанпут, на целом табаку овако лепе глатке артије, урешена лепим и одабраним сликама и донесиће у свакоме броју: поуке из пољоделства, воћарства и из сваке друге гране кориснога рада; учиће ратаре пчеларењу, гајењу стоке и пернате живине; извештаваће га о новостима у народу и држави, казиваће му шта бива по свету; саопштаваће му земаљске и државне законе и уредбе; поучаваће га у разним важнијим грађанским пословима; одговараће на његова питања и упутиће га како да се помогне у својој нужди и потреби. — Овако лепо урешен, јефтин, забавно-поучни, недељни лист као што је наш лист Њива, — снажиће Србина ратара у борби живота за његов опстанак и напредак. У то име молимо све Србе ратаре који радо читају и читањем се пријатно забављају и поучавају: да се претплате на Њиву одмах од првих бројева, а ми ћемо им лист слати тачно и уредно. Лист је наш јефтинији и од погачица, зато га нико не може добити на вересију. — Претплата се шаље на адресу:

A Nyiva kiadóhivatalának Budapest, IV., Egyetem-utca 4.